

**A KOMPLEX VIZSGA KÖVETELMÉNYEI A 2019-20-AS TANÉVBEN
AZ ELTE BTK TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
ÚJ- ÉS JELENKORI EGYETEMES TÖRTÉNELEM PROGRAM KERETÉBEN**

„A doktori képzés során, a negyedik félév végén, a képzés képzési és kutatási szakaszának lezárásaként és a kutatási és disszertációs szakasz megkezdésének feltételeként komplex vizsgát kell teljesíteni, amely méri, értékeli a tanulmányi, kutatási előmenetelt.” Nftv 53. § (1)

A komplex vizsga szabályait a BTK Kari Doktori Szabályzata 29§ illetve az ELTE Doktori Szabályzata 48-55§ szabályozza; részletes tartalmi követelményeit a programvezető határozza meg, és arról a hallgatót legkésőbb a komplex vizsgára való jelentkezéskor értesíti.

A vizsga elméleti részében a PhD hallgató fő- és melléktárgya témaköreiből tesz vizsgát.

A számon kérhető ismeretek, illetőleg tárgyak listája a következő:

A komplex vizsga **főtárgyának témakörei**, melyek a Doktori Programban készülő disszertációk átfogó diszciplináris összefüggéseit foglalják magukban:

1) A hidegháború és a szuperhatalmi vetélkedés

- a) Halmosy Dénes: *Nemzetközi szerződések 1945-1982 - a második világháború utáni korszak*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó - Gondolat Könyvkiadó (Budapest), 1985.
- b) Paul Kennedy: *A nagyhatalmak tündöklése és bukása*, Akadémiai Kiadó (Budapest), 1992.
- c) Egedy Gergely: *Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe*, HVG-ORAC (Budapest), 2007. (2011.)
- d) Magyarics Tamás: *Az Egyesült Államok külpolitikájának története - Mítosz és valóság: Érdekek és értékek*, Antall József Tudásközpont (Budapest), 2014.
- e) Piers Brendon: *The Decline and Fall of the British Empire, 1781-1997.*, Vintage Books (New York), 2010.
- f) Éva Haraszti-Taylor: *Britain and Hungary in the Post-War Years, 1945-51*. Vols. I-II., Astra Press (Nottingham), 2000.
- g) H. Haraszti Éva: *Anglia és Magyarország párhuzamos története, 1945-1951.*, Scolar (Budapest), 2002.

2) A bipoláris rendszer felbomlása és az új nemzetközi rendszer alapvonásai

- a) *Európa 1945-2000 - A megosztástól az egységig*, szerk.: Németh István, Aula (Budapest), 2004.
- b) Bayer József: *A politikai gondolkodás története*, Osiris (Budapest), 1998. (2001, 2003, 2005.)
- c) *Megroppan a világrénd*, szerk.: Ormos Mária, 2. kötet, Argumentum (Budapest), 2016.
- d) *Az orosz birodalom születései*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2016.
- e) Henry Kissinger: *Diplomácia*, Panem—McGraw-Hill—Grafo (Budapest), 1996.

3) Magyarország nyugati kapcsolatrendszerének alakulása, 1957-1989

- a) Arday Lajos: *Az Egyesült Királyság és Magyarország*, Mundus Magyar Egyetemi Kiadó (Budapest), 2005.
- b) Borbándi Gyula: *A magyar emigráció életrajza 1-2. köt.*, Európa Könyvkiadó (Budapest), 1989.
- c) Borhi László: *Iratok a magyar-amerikai kapcsolatok történetéhez 1957-1967*, Ister Kiadó (Budapest), 2002.
- d) Kecskés D. Gusztáv: *Magyar-francia kapcsolatok, 1945-1990 – Források*, MTA Történettudományi Intézet (Budapest), 2013.
- e) *Magyar külpolitika a 20. században*, szerk.: Gazdag F. - Kiss J.L., Zrínyi Kiadó (Budapest), 2004.
- f) *Angliától Nagy-Britanniáig - Magyar kutatók tanulmányai a brit történelemről*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2007.

4) Az Egyesült Államok mint szuperhatalom, 1945-2001

- a) Niall Ferguson: *Colossus. The Rise and Fall of the American Empire*, Penguin (London), 2005.
- b) Michael Mandelbaum: *Mission Failure. America and the World in the Post-Cold War*. Oxford UP (Oxford—New York), 2016.
- c) Joshua B. Freeman: *American Empire, 1945-2000.*, Viking/Penguin (New York), 2012.
- d) Paul Hollander: *Anti-Americanism – Irrational&Rational*, Transaction (New Brunswick — London), 2005.
- e) Robert Hughes: *Culture of Complaint. The Fraying of America*, Oxford UP (Oxford—New York), 1993.

- f) Allan Bloom: *The Closing of the American Mind*, Simon & Schuster (New York), 1987.
- g) *Gyarmatokból impérium - Magyar kutatók tanulmányai az amerikai történelemről*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2007.
- 5) Az NSZK keleti kapcsolatai és a keleti nyitás**
- a) Horváth István – Németh István: *...és a falak leomlanak - Magyarország és a német egység (1945-1990)*, Magvető Könyvkiadó (Budapest), 1999.
- b) Helmut Schmidt: *Die Deutschen und ihre Nachbarn*, Goldmann Verlag (München), 1990.
- c) Carola Stern: *Willy Brandt*, Napvilág Kiadó (Budapest), 2012.
- d) *Németföldről Németországba - Magyar kutatók tanulmányai a német történelemről*, (szerk.): Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2012.
- e) Ormos Mária: *Németország története a 20. században*, Rubicon-könyvek (Budapest), 2008.
- 6) Társadalmi mozgalmak és a jogkiterjesztés folyamata Latin-Amerikában a XIX-XX. században**
- a) E.B. Burns – Th. E. Skidmore: *Elites, Masses, and Modernization in Latin America, 1850-1930.*, University of Texas Press (Austin), 1979.
- b) *Handbook of Social Movements across Latin America*, szerk.: P. Almeida – A. Cordero Ulate, Springer Netherlands (Dordrecht), 2015.
- c) *Latin America in the 1940s - War and Postwar Transitions*, szerk.: David Rock, University of California Press (Berkeley), 1994.
- d) Szilágyi Ágnes Judit: *Érdekvédelem, szakszervezetek Brazíliában az I. világháború éveiben*, in NMTÉ ÉVKÖNYV, 42: 43-59. o. (2016)
- 7) A klasszikus politikai populizmus Latin-Amerikában**
- a) Anderle Ádám: *El populismo*, in: Manuel Lucena Salmoral (szerk.): *Historia de Iberoamérica: Historia contemporánea*, Cátedra (Madrid), 1988. 559-609.o.
- b) Dömény Zsuzsa: *Pártok a latin-amerikai társadalmakban*, MTA Politikai Tudományok Intézete (Budapest) Műhelytanulmányok 2005/2.
- c) Horváth Gyula: *A „klasszikus” politikai populizmus Latin-Amerikában argentin, brazil és mexikói példák alapján = ActSciSoc (2012) 36: 11–21.o.*
- d) Ernesto Laclau: *A populista ész*, NoranLibro (Budapest), 2011.
- 8) Ázsia geopolitikai kérdései a XIX. és a XX. században**
- a) Balogh András: *Bevezetés Délkelet-Ázsia történelmébe*, ELTE Eötvös Kiadó (Budapest), 2016.
- b) Zbigniew Brzezinski: *A nagy sakktabla - Amerika világelsősege és geostratégiai feladatai*, Európa Kiadó (Budapest), 1999.
- c) Itty Abraham: *How India Became Territorial: Foreign Policy, Diaspora, Geopolitics*, Stanford University Press, 2014.
- d) *The Greater Middle East in Global Politics*, szerk.: M. Parvizi Amineh, BRILL (Boston), 2007.
- e) *Central Eurasia In Global Politics: Conflict, Security And Development*, szerk.: Mehdi Parvizi Amineh – Henk Houweling, BRILL (Boston), 2005.
- f) Andrew Small: *The China-Pakistan Axis: Asia's New Geopolitics*, Oxford University Press, 2015.
- 9) Az állam és a nemzet Ázsiában**
- a) *Civil Society, Globalization and Political Change in Asia: Organizing Between Family and State*, Routledge, szerk.: Robert P. Weller, Routledge (New York), 2006.
- b) Xiaoqin Guo: *State and Society in China's Democratic Transition: Confucianism, Leninism, and Economic Development*, Routledge (New York), 2003.
- c) Pradeep P. Barua: *The State at War in South Asia*, University of Nebraska Press (Nebraska), 2005.
- d) *State, Society and International Relations in Asia*, szerk.: M. Parvizi Amineh, Amsterdam University Press (Amsterdam), 2010.
- 10) Az európai gyarmatosítás és a dekolonizáció legfontosabb aspektusai**
- a) Salgó László - Balogh András: *A gyarmati rendszer története, 1870-1955.*, Kossuth Kiadó (Budapest), 1980.
- b) Felipe Fernandez-Armesto: *Alternatív világtörténet. Az újkor történet*, Atheneum 2000 – Pannonica (Budapest), 2001.
- c) David B. Abernethy: *The Dynamics of Global Dominance: European Overseas Empires, 1415-1980.*, Yale University Press, 2000.
- d) Raymond Betts - Raymond F. Betts: *Decolonization*, Routledge (New York), 2004.

- e) Jan C. Jansen - Jürgen Osterhammel: *Decolonization: A Short History*, Princeton University Press, 2017.

11) Afrika helye és szerepe a nemzetközi rendszerben a hidegháború idején és a poszt-bipoláris korszakban

- a) Búr Gábor: *A szubszaharai Afrika története, 1914-1991.*, Kossuth (Budapest), 2011.
b) David Birmingham: *The Decolonisation of Africa*. UCL Press, 1995.
<https://worldwidehistoryonline.files.wordpress.com/2017/04/the-decolonization-of-africa.pdf>
c) Adekeye Adebajo: *The curse of Berlin: Africa after the Cold War*, Hurst & Co., 2010.
d) Scarlett Cornelissen – Fantu Cheru - Timothy M. Shaw: *Africa and international relations in the 21st century*, Palgrave Macmillan, 2012.

12) Európa története és a nemzetközi kapcsolatok a két világháború között

- a) Majoros István: *Párizs keleti partnereinek katonai ereje a két világháború között*, Auróra, 2010.
b) Horst Möller: *Europa zwischen den Weltkriegen*, De Gruyter Oldenbourg, 1998.
c) Székely Gábor: *Béke és háború. A nemzetközi békeszervezetek története*, Napvilág Kiadó (Budapest), 1998.
d) Székely Gábor: *Hitler – Sztálin – Chamberlain, az elkerülhetetlen II. világháború*, Volos Kiadó, 2019.
e) Heinrich August Winkler: *Németország története a modern korban I-II.* Osiris (Budapest), 2005.

A melléktárgyra vonatkozó kérdések meghatározása az alapján az irodalom jegyzék alapján történik, amit a hallgató tanulmányai megkezdésekor a programvezető és témavezetője jóváhagyásával állított össze és, amit a komplex vizsgára készülve feldolgozott. A melléktárgy kifejezetten a vizsgázó saját kutatásához kapcsolódik.

A komplex vizsga disszertációs része az előzetesen benyújtott, legalább 2 szerzői ív (80.000 karakter) terjedelmű dolgozat bemutatása. A vizsgázó prezentáció formájában ad számot a disszertáció szűkebben vett szakirodalmi háttérének és forrásainak feldolgozásáról; addigi és a további kutatásütemezéséről; részletezi tudományos eredményeit és kontextusba helyezi őket. Azzal együtt, hogy ismerteti a doktori képzés kutatási és disszertációs szakaszárvonatkozó kutatási tervét, válaszolja a doktori értekezés elkészítésének és a részeredmények publikálásának ütemezését is.